

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланович псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділя і руских свят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. І. п. Домбровского (Хорунжини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажи Гавсмана.

Рукописи авертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланих» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Німецька політика.

(Конець).

»Завинила злощасна автономістична більшість, нещаслива давна правиця, яка при голосовані над Цилезією воскресла неначе нове забороло проти Німців. — Хто таке говорить, не повинен себе видавати політиком німецької справи, а бодай повинен над тим задумати ся, поки се вчинить. Автономістична більшість? Давна правиця? Чиж сеї автономістичної більшости, сеї правиці не розбили — не Німці, але таки саме правительство на домаганє Німців? Чиж можна політичному сторонництву зробити більшу уступку, як проscribeвати свобідно утворену, парламентарно правильну більшість і заборонити її прямо вступувати? І се ще не вдоволяє? Чиж має бути над парламентом установлений виїмковий стан, має бути утворена сторожа, яка би пильнувала, щоби не творили ся групи і щоби ті групи так а так голосували? Наколи окрім німецького центра знайшли ся всі групи давної правиці при голосовані над Цилезією, то се може служити доказом, що можна форму парламентарної більшости розбити, але не саму більшість, не можна знищити можливости до кожодчасної злуки політичних сторонництв в більшість. І чи се справді достойно німецької справи, таких охоронних способів, що маюць ціху поліційний мір, вимагати від правительства? Чиж німецька політика, чи політика Німців в Австрії справді така немічна, що їй треба в парламенті накрити склянним кльощом? Тоді сій політиці виставило би ся найсумнійше свідочтво!

»Але може завинили не стілько клерикальні Німці, не стілько Італіяниці, не стілько автономічна більшість, скілько правительство. Так правительство є жертвовним телцем! Се так само нерозумно, як недостойно, наколи парламентарне сторонництво вимагає від непарламентарного правительства, щоби оно виступало володарем в парламенті і приневолювало супротивні сторонництва до спокою і послуху. Але хтож нині питає про такі дрібниці як розум і достоїнство? Потреба конечно жертвовного телця, а правительство є неперечно найліпшим, найтовстішим. Отже, пане Кербер, готовте ся бути принесеними в жертву на престолі великої німецької справи! Ви повинні були якось подумати про се, щоби резолюция Штірґа була ухвалена великою більшістю. Якось! Можна було ціле польске Коло запросити на бенкет до президії міністрів і здержати від голосованя, або приневолювати президента, щоби весь молодоческий клуб зачинив в якій комісійній салі і ключ де закинув, або якось инакше! Але конечно повинні були се зробити, а позаяк сего не вчинили, мусите упасти жертвою!

»А колиб се з яких причин не було можливе, то вже на всякий спосіб нема помилованя для міністра Пентака. Він допустив ся непростимого, він яко міні-

стер покористував ся своїм правом, він голосував з своїм сторонництвом, польским Колом. Се справді троха комічно, наколи заступники народу, котрі свої мандати вважають найвисшою святостою, яка може бути в державі, а припускають, що посол, котрий є случайно також міністром, не має навіть мати права, користувати ся своїм мандатом в парламенті, отже не сміє голосувати. Се подвійно комічно, позаяк сей голос міністра Пентака зовсім не рішив справи.

»Але се неможливо, зовсім зречи ся того, щоби зречи ся жертвовного телця. Чому се неможливе? бо мусить бути відплата за обиду заподіяну Німцям. Навіть колиб се голосованє над Цилезією було тим, чим оно не є, свідомим визнанєм Німців, чиж є вагагалі яка відплата за се? В чім она має полягати, та відплата? Чи правительство мало би алобну більшість розігнати? Чиж без правительства Німці є зовсім безсилні? Наколи правительство не гримить і не лискає, наколи оно не охоронює Німців, чиж вже Німці пропадуть? Чи се має бути правда?

»Отже добре, тоді Німці сами собі поможуть, тоді они возьмуть ся за найскрайнійшу зброю, вернуть знов до обструкції. Супроти того не можемо нічого замітити, наколи се що поможє німецькій справі. Але що се поможє Німцям, наколи їх заступники в парламенті вивісять прапор обструкції? Тепер обставини є зовсім иньші, як се було перший раз з обструкцією. Нині мало би се хиба такий наслідок, що сей і так немічний парламент зовсім би убито. А чи те, що за тим би послідувало, вийшло би в користь Німців, се є що найменше сумніве. Те, що за тим би послідувало, мусіло би числити ся з даними обставинами, а ті обставини виказують, що Німці творять лише третину, а ненімецькі народности дві третини в державі. Щож тоді буде, як Німці взяли би ся до ще радикальнійших способів, тоді посунули би ся до крайности! Чиж се вчинили би? Хто таке припускає, сей припускає, що австрійські Німці готові загнати ся аж до саможертви!

»Але щож тоді має стати ся? Чиж они маюць мовчати, чи маюць снокійно прийняти заподіяну їм обиду? Німці повинні одної мати на тямці і повинні учити ся з подій останних днів. Учити ся? Що? Учити ся передовсім, що се є нісенітниця, конструувати парламентарні засади, які мали би служити лише одному сторонництву, а котрими не міг би покористувати ся противник. Парламент є парламентом, чи сего хочемо або ні. А коли сего хочемо, то оно мусить бути не лише для себе, але для всіх, а коли сего хочемо для всіх, тоді всі маюць таке саме право як Німці і з сим фактом треба числити ся.

»Коли Німці бажають парламенту живущого, тоді они повинні научити ся такої німецької політики, котра є справді політикою німецької справи, німецьких інтересів. А на чім основує ся така політика? Она могла би бути вельми проста в своїх основах. Першою задачею повинна бути вну-

трішня консолідация, злука всіх Німців, не на основі скрайних розумінь, лише на основі посередної для всіх можливої дороги. Другою задачею було би, ужити всіх сил Німців в Австрії, не щоби верховодити державою, але щоби в порозуміню з иньшими народами забезпечити те, що ще нині Німцям належить ся. Німці могли би між рівними бути все ще перші, між рівними найсильніші. Верховладним народом що гнобить иньших, племенем, якому належить ся гегемонія, а ту гегемонію має забезпечити правительство — сего вже бути не може і Німці не повинні вже сего бажати.

»Для такої німецької політики не було би Цилей. Така політика не сягала би безнастанно в минувшість, щоби там робити національні поправки, лише поставила би засади, після яких не держава, лише німецький нарід мав би бути забезпечений перед покривдженєм. А сї засади мусіли би бути такі, щоби не кривдили иньших народів, лише були рівною охороною для всіх народів. Береженя таких засад можна би вимагати від правительства. Але така політика не припала би до вподоби німецьким крикунам. Се була би політика не великих слів, але дрібних позитивних придбань, се була би реальна політика. А до такої політики недостає Німцям малої дрібниці: спокою, зрілости. Не уміють они сами над собою панувати, а в тім показує ся мистець».

Краєві фінанси.

Минулого понеділка рада в бюрах краєвого виділу під проводом маршалка ґр. Потоцького анкета задля санації краєвих фінансів. Д. Абрагамович повідомив, що правительство готово для Галичини признати і своїми органами стягати таку саму оплату від пива, як в Чехах, в висоті що найбільше 1-40 К від гектолітра. Романович вказує на корисний вислід додатків, які в р. 1901 принесли 1,800.000 К, так що до 1904 р. можна буде обійти ся без позички. Дперва з тим роком придуть канали і регуляция рік, а надто кошти поміщеня війська, уступившого з Вавеля. Др. Лео уважає конституційні податки найвидатнійшими і вказує на невикористані ще овлати від пива, битя художоб, шинкарскі оплати, участь в спирітусовім монополю і др. ґр. Бадені радить в будучности безусловно покривати видатки додатками від податків, а не глядати нових жерел доходу. На канали і ріки треба буде затягнути позичку, а на опорожненє Вавеля повинні найти ся иньші средства. Абрагамович вступає ся за заведенєм консумційних податків, а Крамарчик бажає укравлення асекурації і уділу в спирітусовім монополю задля позисканя для краю нових доходів. Маршалок ґр. Потоцький при зрєасумованю дискусії висказав і деякі свої власні погляди на краєві фінанси. Треба обдумати програму до 1910 р. с. є до часу внесеня права пропінанції. Надто не вистанє для санації фінансів ані система ощадности, ані шуканя нових жерел доходу, але треба піднести податкову силу краю

підпираним промислової і рільничої продукції. На тім анкета покінчила наради.

Краєве Товариство кредитове урядників і сьвящеників.

Звичайні загальні збори Краєвого Товариства кредитового урядників і сьвящеників, стов. зареєстр. з обмеж. порукою у Львові, відбули ся дня 24. с. м. в льокалі Товариства при численній участі членів.

Позаяк задля перешкоди не могли прийти президент і заступник президента Надзираючої Ради, отворив збори короткою промовою найстарший віком член Ради, проф. Ів. Бічай, сконстатувавши, що збори скликані правосильно, почім на внесенє сов. Юл. Січинського збори вибрали одноголосно своїм председателем ад hoc професора Ів. Бічая.

Проф. Бічай подякувавши за вибір, покликав на заступника председателя о. Волод. Ганицького з Рудна, а на секретара зборів проф. Андр. Алиськевича і уділив голосу директорови Ал. Сероїчковському для відчитання справозданя за рік адм. 1901.

Дир. Ал. Сероїчковський відчитав справозданє, після котрого перший рік адміністрації Товариства мусів по мысли §. 21. статута бути замкненим з днем 31. грудня 1901, хотїй Товариство розпочало свою діяльність доперва дня 1. жовтня 1901, отже перший рік адм. обнимає лишень час трех місяців. Природно не могло Товариство в протягу сих трех місяців розвинути ся так, щоби результати єго діяльності були великі, дало однак доказ своєї животности і потреби свого існуваня уже тим самим, що в протягу тих перших трех місяців приступило до Товариства 73 членів з декларованими удїлами в квоті 3.950 кор. З тої декларованої на удїли квоти вплачено в дійности 1924 корон, або 49.87% квоти декларованої, а середнє 26 кор. 35 сот. на одного члена. З повисших 73 членів було: сьвящеників 12 або 16.44%, урядників 40 або 54.79%, промисловців 1 або 1.38%, лікарів 4 або 5.47%, літератів 1 або 1.38%, нотарів і адвокатів 4 або 5.47%, вкінці учителів 11 або 15.07% всіх членів. Тут іменем Дирекції зазначив дир. Ал. Сероїчковський, що провідною гадкою при заснованю Товариства було, щоби се Товариство могло оісїєля підняти акцію в справі зорганізованя кредиту нашого духовенства і деякі плани в тім зглядї Дирекція уже виготовила. На жаль сьвященики надто мало заїнтересували ся сим Товариством, чого доказом, що сьвященики становили з кінцем року 1901 заледви 16 1/2% всіх членів. Однак Дирекція має надїю, що сьвященики в тім році значно численнїше приступлять до Товариства, а становлячи великий контингент серед нашої інтелі-

генції (около 2.300 сьвящеників в 3 епархіях) будуть також процентово становити значну часть членів Товариства.

Фонд резервовий повстав з вписового і вносив з кінцем року 146 кор.

Вклады щадничі вносили 2108 кор. 57 с. і уміщені були на 9 книжочках вкладкових. Від вкладок платить Товариство 4 1/2%. Позичок удїлено членам 12 на скрипти і векелї на квоту 2770 кор., з чого сплачено одну позичку і на рати 120 кор., остало з кінцем року 11 позичок на скрипти і векелї на квоту 2650 кор. Від позичок побираю 7%. Движимостий (інвентар) набуто на квоту 78 кор. 80 сот. Кошти заснованя вносили 694 кор. 81 сот.

Товариство приступило до Краєвого Союзу кредитового з одним удїлом в квоті 50 кор. Чистий зиск за рік 1901 вносить 20 кор. 15 сот.

Вкінці подав дир. Ал. Сероїчковський, що в січні і лютім 1902 приступило до Товариства 13 нових членів, так що з кінцем лютого було 86 членів з декларованими удїлами в квоті 4600 кор., з чого вплачено в дійности 2522 кор. 54.87% декларованої квоти. Стан вкладок збільшив ся о 2519 кор. 44 сот.

В дни загальних зборів число Товариство уже 105 членів.

Відтак висказала Дирекція в своїм справозданю подяку головному Відділові Товариства «Просьвіта» за безплатне відступленє льокалю, Товариству «Дієстер» за жертвовані деякі друки на книги і емер. судїї п. Кл. Волянському за поміч в полагоджуваню гіпотечних зголошень о позички.

Відтак уділив председатель голосу п. Йос. Мойсеовичови, котрий іменем комісії ревізійної відчитав справозданє тойж комісії з переведеного в ютім шконтра книг і рахунків, скриптів, векселів і цілого діловодства Товариства і поставив іменем комісії ревізійної внесенє, щоби загальні збори прийняли справозданє Дирекції до відомости і уділили Радї Надз. і Дирекції абсолюторию за перший рік адмін. Внесенє прийнято одноголосно.

Председатель проф. Ів. Бічай передав відтак провід о. Вол. Ганицькому, а сам поставив іменем Ради Надз. внесенє, щоби чистий зиск за рік адм. 1901 в квоті 20 кор. 15 сот. приділити до фонду резервового. Внесенє прийнято.

Відтак приступлено до слїдуєчої точки порядку дневного, с. в. до вибору 6 членів Ради на місце вильосованих. По відданю карток скрутатори секр. Ів. Чернявський і проф. Ілля Кокорудза оголосили, що до Ради Надз. вибрано: Ярослава Ільницького, совітника суду у Львові, Тата Реваковича, совітника суду у Львові, Ів. Петрушевича, урядника Відділу краєвого у Львові, Ілью Кокорудза, проф. гімна. у Львові, д-ра Теоф. Кормоша, адвоката в Перемишлї і о. Корнила Слюзара, пароха в Буцїках.

Оісїєля наступив вибір комісії ревізійної. По відданю карток скрутатори сов. Юліян Січинський і п. Ос. Кузьмич оголосили, що до комісії ревізійної вибрано: Мик. Мельника, Андрія Кияка і Юст. Ганкевича, а на заступника Сидора Британа.

Председатель проф. Бічай передав опять провід о. Вол. Ганицькому, а сам поставив іменем Ради Надз. внесенє, щоби загальні збори затвердили вибраного по вильосованю через Раду поновно п. Григорія Гроизика яко директора Товариства. Прийнято одноголосно.

Позаяк порядок дневний вичерпано, а ніхто більше не забирав голосу, замкнув председатель о год. 7 1/2 вечером збори, подякувавши присутним за участь і желаючи Товариству як найкрасшого розвою.

Розрухи в Росії.

Розрухи російських студентів прибрали ширші розміри. Сам Правіт. Вестнік відхиляє рубець заслони, якою правительство огортає єю справу, не допускаючи жадних вісток до публичної відомости. В справі розрухів в Москві пише згаданий дневник: Студенти висших шкіл в Москві не попереставали, як до тепер, на жаданях, дотичачих устрою висших шкіл, але підняли політичний рух, неприязний для правительства і почали єго ширити виголосуванем промов, розкидуванем прокламацій і т. д. Сей рух стремів до зміни теперішньої правительственной системи. Провідники сего руху втягали до него також і робітників в більших містах та при помочи робітників викликували в більших містах уличні демонстрації. Такі демонстрації відбули ся в Москві в днях 22. лютого і 2. марця. Арештовано тоді 682 осіб, які або кермували рухом, або брали в нїм удїл, або також арештовано їх з причини їх політичних пересьвідчень. З початку був намір вислати арештованих на довгий час в далекі околиці держави і поставити їх під поліційний догляд, однак цар велів найвиннїших вислати на кілька літ до Іркутска, а винних покарати арештом. Отже засуджено 92 осіб на 2 до 5 літ прогнаня до Іркутска, 467 арештованих засуджено на арешт, 16 осіб вислано на рік до місця уродженя, де будуть проживати під доглядом поліції; против 14 заставлено доходженє. Межи засудженними находить ся 537 слухачів університету в Москві, 56 слухачів иньших висших шкіл, 55 студенток і 34 приватних осіб, межи ними кілька женщин. Засуджені відсидять кару в Архангельську.

4

ОЛЕКСА КУЗЬМА.

На посадї.

V.

На другий день була вже наука. Школярів зійшло ся ще меньше, бо хтось пустив чутку, що учителька покинула школу та виїхала. Навіть Назар перейшов ся кілька разів геть і назад, щоби дізнати ся про правду.

А Семеновиха стала навідуватись чим раз частїйше. Почувала в учителька, бо полюбила її як рідну дитину. Для неї жертвувала останню курочку без гребінчика, приносила круп, ділилась, чим мала.

Надійшло першого марта. Учителька постановила конче дістати ся до міста, щоби вибрати гроші за два місяці. Треба конче якось загосподарити ся та й жаль було бідної Семеновихи. Хотїла заплатити їй за труд, за видатки.

По фіру не удавалась вже до громади. Написала картку і послала до управителя. Се був остаточний крок, на який могла здобути ся.

На успіх ждала з дивним жахом.

Зайзджають баскі конї з гарними залубнями. Іде хтось до комнати... Сам управитель!...

Її прошибла дрож, подібна як колїсь. Ті самї таємні очі та сама дивна усмішка...

Управитель повертав ся жваво і гладко. Вона почервоїла і почала його перепрошувати. Не надїялась і не бажала, щоби він аж лично трудив ся... З ним їхати якось ніяково, лишнь нехай би був звичайний фірман...

— Панї, під мою опікою лише можете пускати ся нинї в дорогу. З ким иньшим була би що найменше легководність.

Зацікавила ся і стрївожилась.

— Причину поясню в дорогі, а тимчасом прошу не турбувати ся.

Убрала ся і скочила як серна легенько до санок. Біла шапочка, довкола шиї біле боа, білий зарукавник, на устах філіярна усмішка... Сьвіже, остре повітря викликало на лицї прегарні румянці та надало їй вигляду чотирнадцятилітнього відлетка.

Гнали стрїлою по твердїм, блискучім сьвігу. Конї бухали клубами пари, порскали і потрясали ритмічно давінками. Часом зайць сполошив ся з корчів, донесе смикнув по сьвігу хвіст лиса. Ворони сидїли густо на деревах і заповняли повітре голосним криканєм.

Її ованувала веселість. Сьміяла ся з його дотерїв, одушевляла ся незвичайною їадою.

— Від вашої волї всьо залежить — говорив управитель. — Ми могли би що дня устроїти собі таку прогульку.

— А жінка?

— Жінка... він немов надумував ся — жінка могла би також нам товаришити...

— Могла би... то значить...

Значить: волю їхати лише з вами.

Глядїв на неї із своїм звичайним усміхом. Вона відчувала в нїм фальшиву ноту. Так бо-дай здавало ся.

Дальші жарти приймала поважно.

— А, пане — відозвала ся несподівано — а ваша тайна?...

— Яка тайна?

Глянув на неї бистро.

— Ще від початку укриваєте переді мною якусь причину.

— Аа, то... — не скажу, аж минемо сьї ліс.

— Лякаєте мене!

— Ніщо страшного, лиш хвальку терпеливости.

Дорога вибігла з ліса. Він витягнув з кишенї револьвер.

— То нашим ворогам! — сказав спокійно.

Перелякала ся. Розкрила широко очі і глядїла на нього з недовірем.

— Часом тут можна мати приємну стрїчу...

— З ким?

— З вовками...

Мимохїть притулила ся до його рамени.

— А сего року?

— Можливо... Нинї певно вже ні.

Приїхали вкінці до міста. Він не відступав її на крок. Ходив до каси, поміг вибрати гроші, водив її по крамницях, де купувала дрібниці

Н О В И Н К И.

— Календар. В четвер: гр.-кат. Александра, Венедикта; рим. кат. Руперта. — В п'ятницю: гр.-кат. Агапія; рим.-кат. Велика П'ятниця.

— Вечір музикально-вокальний, отриманий з вправами гімнастичними устроєно Товариство Гім. «Сокол» у Львові дня 6. цвітня с. р. о годині 7-й в сали польського «Сокола» ул. Зиморовича ч. 8.; при ласкавій співучасті: Вп. п.-ні Ф. Лопатинської артистки-співачки опери львівської і Вп. п. п. М. Левичкого артисти співачка опер заграницьких, о. Евгена Курчинського, С. Панькова і Р. Гайінчака. Програма: 1) Вербницький «Симфонія» відиграє оркестра 15. п. п. 2) Промова — виголосить д. др. І. Копач. 3) Корженко-Ярославенко: «Гімн сокольський» — відспівує хор «Сокола». 4) Вправи в борбництві. 5) Ніжанковський «Минули літа молодії» сольо тенором в супроводі фортепяну і скрипки — відспівує п. М. Левичкий. 6) Юл. Каттенедер: «Сон цигана» відиграє на цитрі о. Е. Курчинський. 7) Росіні: «Овертура» відиграє оркестра 15. п. п. 8) Вправи на поручках. 9) Лисенко: На що мені чорні брови; Вахнянин: Нема мені порадоньки від співач паві Ф. Лопатинська. 10) Лисенко: «Нехай же нас Бог ратує» — відспівує хор «Сокол». 11) Chopin: Nocturn Op. 9.; N. 2.; N. W. Ernst: Elegie Op. 10. відиграє на скрипках п. С. Паньків. 12) Лисенко: Дует з опери «Різдвяна ніч» — «О ні я хороша» — відспівують: паві Ф. Лопатинська і п. М. Левичкий. 13) Піраміди на кони. Підчас продукцій гімнаст. буде یرгравати оркестра 15. п. п. Ціни місць: Крісло перворядне 3 К, другорядне 2 К 40 с., треторядне 1 К 60 с., вступ на сально 1 К, для учеників 40 с., для членів Товариства: крісло перворядне 2 К, другорядне 1 К 60 с., треторядне 1 К 20 с., вступ на сально 60 с. Білети можна набути в Народній Торговлі, а перед концертом при касі. Загальний дохід призначений на будову дому «Сокола».

— 3 «Львівського Бояна». Надзвичайні загальні збори т.зв. «Львівський Боян» відбудуться вівторник дня 8. цвітня, о 7. год. веч. у власній комнаті «Руської Бесіди», ринок ч. 10. На порядку денній: 1) Доповняючі вибори до виділу, 2) Внесення.

— Українська Громада в Празі відбула дня 19. марця загальні збори задля святкового відкриття Товариства. Справоздане помістимо завтра.

— 3 Бразилійської Русі. З Ріо Клярю пише до Курітібської газети польський учитель про обході річниць польських повстань і додає ось що про туо колонію:

«Колонія Ріо Клярю належить до найбільш ширіших і найлюдніших і під тим зглядом уступає лиш колоніям Трудентополіс і Люцені. (Трудентополіс, руська оселя, Люцена переважно польська І. Г.) Людність тутешня складає ся з Польків і Русинів (дуже мале число Бразиліяна а ще менше Німців). Перші осіли ту перед 11 літами, останні від п'яти літ. (Русини осіли громадно, окремо, займаючи північну часть колонії, т. зв. руське Ріо Клярю і здає ся утворили вже з неї окреме тіло адміністраційне І. Г.)

На цілім тім просторі, є лише один костел в містечку Ріо Клярю, на жаль і той ще не цілком викінчений, — величава є на нім вежа,

завдячуюча будову свою ініціативі місцевого польського ксьондза.

За то церквей є три, побудованих в ріжних місцях; до кождої з них доїздить руський священник на відправу богослужень. Польських шкіл є лиш одна в порті Баррафея, ведена дописувателем; є ніби ще і друга польська школа, але о ній, яко о «Ричиволі» — волю змовчати. Руських шкіл натомисть нема ані одної. Під зглядом просвіти перед держать отже Поляки. (Деж поділа ся давна школа руська?! Сумно! — Гюк).

З бразилійського стану Ріо Гранде до Суль доносять про страшний неурожай в наслідок посухи. — Яксь же німецкі спекулянти колонізаційні хотять вербувати наших селян до того стану. Так само дуже сумні вісті нотує ся часопись з Аргентини. А в Парані також загально нарікають на тяжкі часи.

Іван Гюк.

— Перехід на католицизм. З Черновець доносять: В селі Лукавиця, черновецького повіта, 150 православних селян Русинів, зголосило в старостві свій перехід на греко-католицкий обряд. Причиною сего мають бути незгода з парохом і конкуренційні сплати.

— Напад на сьвященника. Перед карним трибуналом в Тернополі відбула ся оводі розирава проти волоцюги Івана Нагончого за напад в ночи на 11. січня с. р. на о. Теофіла Царевича, 74 літнього пароха в Кобиловолоках. Підчас розправи виявили ся подробиці сеї кровавої події. О. Царевич збудив якийсь стукіт. Він думав, що се певно кіт, отже засвітив сьвічку і шукав его в кімнаті. Коли о. Царевич заглянув за ніч, звідтам вискочив якийсь мущина в уланській шапці і кинув ся з ножом на старенького пароха. Настала коротка метушня, підчас якої сьвічка згасла. Напастник тимчасом ударив ножом в шию о. Царевича і зранив его. Хто знає, як був би скінчив ся сеї напад, але простий випадок освободив о. Царевича від напасти. Він як-раз тоді мав в устах воду, що нею полокав зуби і коли блиснув ніж колоши, о. Царевич бризнув водою в очи напастника, а сеї думуючи, що то кров так хлюпнула, лишив свою жертву і вискочив вікном на двір. По кількох днях напастника спіймано в особі знаного в околиці волоцюги Нагончого.

Нагончого засуджено на один рік в'язниці.

— Дефравдації на залізниці. З Підволочиск доносять: Слідство в справі б. надвіжника залізничного Ольшанського прибрало широкі розміри так, що тернопільська прокуратура приказала увязнити ще кілька осіб підозрілих о наджити.

— Парцеляція. О. Тит Войнаровський оголошує: Парцеляю село Побереже. Ціни на землю такі: Ріля: 109 моргів по 295 зр.; 120 морг. по 270—288 зр.; 7 морг. по 250 морг.; 101 м. по 220—230 зр.; 49 м. по 180—200 зр.; 15 м. по 160—170 зр.; 55 м. по 120 зр. — Ліс: 40 морг. по 240 зр.; 25 м. по 220—230 зр.; 70 м. по 170 зр.; трицятьпять-літній ліс: 310 моргів по 100 зр.; зруби і насінники: 20 морг. по 50 зр.; 50 м. 30 зр.; сіножаті: товсті над Бистрицею, 76 м. по 180 зр.; товсті над Бистрицею, 20 м. по 130—140 зр. менше товсті над Бистрицею, 11 м. по 100—120 зр.; пасовиско на горі 90 м. по 90 зр.; квасне пасовиско, 34 м. по 50—60 зр.; очерети і зарінки 54 м. по 20 зр. — Докладна о-

цінка переведена на місця. Підписаний буде в Побережжя кожного вторника; четвертого, п'ятого і шестого тижня посту, до відбирання задатків. На незадатковані письма не відповідаю. Будинки продаж аж в марті 1903. р. Є також на продаж двір о 16 комнатах з офіциною о 6 комнатах, з садом, парком і 20 моргами примезної землі (або і без неї). — *Тут. Войнаровський* (адрес: Балінці, п. Гвоздець).

— Про Гоголя. Дня 16. марця відбули ся сходни Словянського Клубу в Кракові, присвячені памяти Гоголя з нагоди его ювілею. Проф. Зьдеховський виголосив реферат про жите і творчі геніяльного поета, а оісля вивязала ся дискусія, в якій порушено сираву значія Гоголя для України. Тоді забрав слово п. Богдан Лепкий і в довшій бесіді пояснив се питанє. Сю бесіду подає «Czas» з 18. марця 1902. Він пише: П. Богдан Лепкий представив в дуже інтересній промові вплив малоруської літератури, суспільности та історичних традицій на грунтованє поглядів Гоголя в молодечих літах жита та на его перші твори. Прелегент виказав ріжні суперечности в думках про становиско Гоголя зглядом України: коли Куліш відказував єму знаня тамошного народа, его жита та історії, то Костомарів, Петров, Дашкевич не вагали ся зачислити его навіть до українських писателів, а Драгоманів назвав его Українофілом. Се послідне є більше оправданє: Гоголь був не лише родом Українець, але й впріс в українськім окруженю. Его батько писав комедії в своїй рідній мові, матір походила з родини Таньських, яка видала звисного автора інтермедій. Дім Гоголів-Яновських належав до патріотичних домів, в яких плекано рідну мову і традиції і деліанно думки про відповленє давної світлости. Погляди сих людей могли би бути під оглядом історично-політичним фальшиві, але патріотизм був щирий. Гоголь переняв ся крайно-патріотичною тенденцією «Історії Русів» Політики, а як полюбив пісні свого народа, про се свідчать его листи до матери, до Пушкіна і до Максимовича. П. Лепкий виказав оісля, що «Тарас Бульба», «Вій», «Маява ніч», «Страшна месть», «Різдвяна ніч» є творами наскрізь українськими, є се поетичні образи, повні українського сердечного гумору і плавкої, ритмічної легкости. Аж по 1830. році зайшов в умислі Гоголя зворот, який — після гадки прелегента — привіс єму богато горичи і суму.

— Виклятий. О. І. Ардана, руського сьвященника а заразом редактора американської «Свободи», мав виключити з католицкої Церкви тамошний айрїнський (ірландський) єпископ Гобан за статью «Проч в Римом». Сю вість приносить московільський «Свет», орган православних в Америці.

— Петрів даток приніс м'явудого року 1840.000 франків. З сего найбільшу частину, 248.000 фр., зібрано в Італії; в Австрії зібрано 212.000 фр., в Сполучених Державах півн. Ам. 199.000 фр., в Німеччині 176.000 фр., в Іспанії 161.000 фр., а в інших європейських Державах разом 534.000 фр. З Франції пішла до Риму ледва дрібна квота. Вагалі в сім році Петрів даток приніс о много менше, як давними літами.

— Певний сховак. Сими днями довершено в шпитали в Царгороді незвичайної хірургічної операції на одім Арабі. Араб вертав з далекої дороги. Коло міста Аін Смара він побав

для себе та для школи. Байдуже їй було, що міщане оглядали її цікаво, що управитель моргав до деяких паяків значучо. Почервоніла і бавила ся оригінальністю свого положеня. В малім місті була у перве з роду і думала, що тут кождей чужинець мусить піддати ся такій обсервації.

Вже смеркало ся, коли прийшли до заїздного дому. Вона щаслива, весела, кинула ся до савок, але він зловив її легенько за рукав. Став просити її на перекуску, толкувати, що тут дуже добра кухня, перворядна реставрація... Властитель заїзду його добрий знайомий, дасть осібну кімнатку... Послуга солідна, дістанеть ся, чого душа бажає...

Пручала ся та вимовлялась довго, але що була дійсно голодна, улягла і пішла до реставрації.

Кімнатка весела, чепурна, меблі м'яккі, їдло смакує... Хоч як випрошувалась, мусіла пити вино.

Настрій дуже сердечний, сьміють ся разом. Він оповідає свої забавні пригоди з хлопцями, вона кешує собі з Назара, із своєї буди — так звала школу — з недалої їзди на учительський кружок. Її положенє в селі видало ся таким комічним, хотіла з нього так насьміяти ся...

Він присунув ся близько.

— Прощу — говорила голосно — що за сьмішна глупота! Вбили собі в голову, що громада наймає «префесора», а скоро їй не подо-

басть ся, то може кождої хвилі його відправити, як наймита! Чи не сьмішна? Ха, ха, ха!

Нагло їй не стало духу. Груди стиснені як кліщами, в очах погемніло... В уста впили ся його уста...

— Ах!

Вирвала ся, метнулась до дверей. Зачинені!

Його очі горіли диким блиском.

— Що ви робите, пане!

Приступив до неї і погладив поїд броду.

— Не поїдемо ніші, душко, не поїдемо...

— Дячого?

— Дячого, що під ніч ніхто не їде.

Добув з кишені годинник: девята! В руках блиснув револьвер.

— Що се? Пустіть мене! — кричала як на огни і біла руками в двері.

Привгадав їй розмову під лісом та оповів, що вчера роздерли там вовки якогось жидка.

— Негіднику, на що-ж ви мене доси задержали?!

Бігала по комнаті і ломила руки.

— Прощу рішатись: або бути розшарваною вовками, або переночувати тут вигідно і вернутися додому.

Говорив спокійно, певний себе.

Не знала, що робити. Розплакала ся.

— З правдивої щирости раджу вам, пані, вибрати те друге. Ні ви, ні школа нічого на тім не потерпите.

Обняв її за стан і дивив ся в очі.

— Як ви зі мною поводити ся? Ваша жінка?...

— Я жінки не маю. Ви будете мою жінкою.

Вирвала ся з його твердих рамен і вхопила за клямку від дверей, як за останню дошку ратунку. Термосила з цілої сили, біла цястками, кричала... Думала, що може хто почує з коритара та отворить. Було тихо. Відтак кинула ся до вікна, зірвала стори на землю, пробувала отворити квартиру. З другого боку віконниці зачинені...

Він наблизив ся до неї.

— Тепер кажу вам рішучо, що нині не поїдемо. Прощу дармо не висилати ся.

Випрямила ся і гляділа грізно, око в око. Уста тремтіли судорожно, очі горіли. Здавало ся, ось-ось кинеть ся на нього, вшляпть нігті в його лице, розшматує на кусні...

— Підлий, підлий, підлий! — скричала глухо, як пострілена пташка і повалилась безсильно на софу...

(Конець буде).

чив якогось чоловіка Араб догадав ся, що се є рабишака, отже зараз забрав ся до укриття своїх грошей. На сховок послужив ему жолудок. Араб проковтнув сейчас 23 штуки срібних монет. Він не помилив ся, бо наближаючий ся чоловік був дійсно владієм. Він обшукав Араба, а коли не найшов нічого, пішов дальше. Араб однак почув біль в жолудку і ледви доволік ся до поблизького міста, звідки відвезли его до Царгорода. Перед операцією Араб оповідав, що першу штуку срібла було ему тяжко проковтнути, але слідує вже проликовати як дактилі. Лікар перед операцією приспав Араба наркотиком і отворили его жолудок, звідки виявили гроші, і так уратували чоловіка від нехвибної смерті.

— **Дрібні вісті.** Доповняючий вибір послів до державної ради з м. Львова і міст Тернопіль-Бережани розписано на 12. мая. — П. Діониз Гарасимович, інспектор ветеринарії намісництва,

з нагоди іменованя его почетним членом галицького Товариства ветеринарів, призначив 200 К на запомоговий фонд для вдів і сиріт по ветеринарах.

Телеграми.

Відень, 26. марця. Зачувати, що в разі неухвалених бюджету, правительством має намір відповісти сейчасовим розв'язанню палати.

Прага, 26. марця. Narodni Listy беруть в оборону мін. Пентака перед нападами Німців і заявляють себе уповаженими до заяви, що міністер Резек солідаризує ся зовсім з Пентаком, і евентуально уступить разом з ним. Те саме потверджує Sas, орган чеських реалістів.

Інсбрук, 26. марця. Збори Volksverein-у ухваляли революцію, визнаючи німецькі людські сторонництва до обструкції в парламенті.

Гориция, 26. марця. Помер ту кардинал др. Яков Міссія.

Рим, 26. марця. Міністер заграничних справ Принеті стрить ся з німецьким канцлером держави гр. Біловом завтра в четвер в Венеції.

Льондон, 26. марця. Daily Chronicle доводить ся, що на час мирових переговорів здержано військові операції по обох сторонах, натомість Daily Mail твердить, що про завішене оружя зовсім нема мови і борба іде дальше з цілою енергією.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна.
Нова величава і сензаційна програма!
від 16. до 31. марця 1902.

При співучасті військової музики 24. п. п.

1) **Малецкий**, славний пресідігатор. 2) **Les Diess's**, найзнаменитший дует французский. 3) **Revelton-Selina Trio**, найліпший акт силачів на висячих ливах. 4) **The five Juggling Johnsons**, найвіста американська сензація. 5) **Marcelli**, наслідувач інструментів. 6) **Nusza Melitta**, польська субретка. 7) **Zetto**, комічний жонглер. 8) **La belle Violetta**, французка субретка. 9) Американський біоскоп.

Що дня о 8. год. вечером велике представлення. В неділю і сьвята два представлення. Що п'ятниця **High-Life** представлення. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Вже вийшов

Альманах руско-українських богословів.
Прехороше видане на веліновім папері стоить лише 3 корон.

Чистий зиск призначений на запомоговий фонд академії.

Замовлення приймає п. З. Сущко, Львів, Рипок ч. 10. П. п. і друкарня п. Вл. Шийковського, Львів, Коперника ч. 5. — Також книгарня Тов. Наук. ім. Шевченка, Львів, Чарнецкого ч. 26.

— **Трех практикантів і двох диетарів** з добрим письмом потребує від 1. цвітня с. р. Товариство взаїмних обезпечень «Дієстер». Вимоги для практикантів є: укінчена низша гімназія і укінчений 18. рік життя, чого докази треба долучити до подаія і враз з описом життя внести до Дирекції Товариства у Львові, Рипок 10. Перше ад'ютум для практикантів вносить 60 К, а для диетарів 50 К місячно.

Конкурс.

Головний Виділ Товариства «Просвіта» в Львові оголошує отсим на підставі «Статуту фонду імени Івана Череватенка на видавану премій за науково-популярні книжки» конкурс на написане науково-популярної розвідки в українській мові, в квоті 200 корон.

Конкурсний твір має відповідати отсим вимогам:
Мусить бути оригінальний, нігде ще не друкований, та популяризувати здобутки світової науки.

Дотичний твір не може захвалювати неволі, панованя одного народу над другим або громадського стану над другим, а також не може бути змісту конфесійного.

Українська мова твору мусить бути проста, зрозуміла кождому письменному Українцеві на всьому просторі, де живуть наші люди.

Твір не може бути менший об'ємом, як два аркуші друку, рахуючи в аркуші 40 тисяч літер.

Праці належить присилати до Головного Виділу Товариства «Просвіта» у Львові в речинці двох років від дня нинішнього оголошеня і то так, що твір має бути без підпису, а власноручний підпис має бути поміщений в особній запечатаній коверті. Принятий твір вістає власністю автора, але друкуючи его, автор мусить придержувати ся повисаних умовин.

За Головного Виділу Товариства «Просвіта» у Львові дня 3. н. ст. марта 1902. р.

Др. Кость Левицький, Ол. Теліницький
заступник голови.

НОВІСТЬ!

ПЕРШИЙ ГАЛИЦЬКИЙ
ДІМ для ЗЕМЛЯН

у Львові
улиця Ягайлонська.

ЧЕРНІВЦІ, Tempelgasse 1.

Кождий дрібний властитель повинен заосмотрити ся в нову

ручну сівачку

спроваджену нами з ГАМБУРГА.

Ся сівачка сіє рівненько, рівномірно, отже лїпше, а разом ошаднійше, як сіє ся рукою.

Вага 2 кг. — Ціна 20 кор

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходять о годині				відходять о годині			
	6:10	з	Кракова, Берліна, Варшави, Відня	1:55	до	Станіславова, Підвисокого, Потутор	
	6:20	з	Чернівців (Іцкан, Галиць), Гусятина	2:08	до	Підволочиск (Київ), Бродів дв. головний	
	6:46	з	Брухович, шод. від 16. мая до 15. вер. вк.		6:43	дв. Підзамче	
	7:45	з	Янова		6:35	до	Лавочного (Мукача, Пешту) Борислава
	7:40	з	Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	8:30	8:40	до	Кракова (Відня, Варшави), Берліна
	8:00		на дв. головний	2:55			
	8:10	з	Лавочного (Пешту) Калуша, Янока		9:00	до	Скольного, до Лавочного (1. лпч. до 15. вер)
	8:15	з	Сокала, Рави рускої		9:15	до	Янова
1:35	8:50	з	Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берліна		9:25	до	Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Під.
	11:45	з	Ряшова, Любачова, Самбора		9:42	дв. гол.	
	11:55	зі	Станіславова (Кересмезе, Потутор)	2:40	10:20	до	Сокала, Белая, Рави рускої і Любачова
	12:55	з	Янова		10:25	до	Чернівців
	1:10	зі	Скольного, Калуша, Хирова а з Лавочного		1:25	до	Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і сьвята
	3:14	з	Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)		2:15	до	Брухович від 16. мая до 16. вересня в неділі і сьвята
	4:40	зі	Самбора, Борислава, Стрия		3:05	до	Стрия, Скольного від 1. мая до 31. вер.
2:20	5:11	з	Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Під.		3:15	до	Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.
2:35	5:35		на дв. голов.		3:26	до	Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.
	5:50	з	Кракова		3:30	до	Ряшова, Хирова, Любачова
1:45	5:40	з	Чернівців, Іцкан				
	6:00	з	Сокала, Белая і Любачова				
Ніч							
	7:36	з	Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	12:45	6:10	до	Станіславова
	8:50	з	Брухович від 16. мая до 15. вересня шод.		6:20	до	Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
	9:41	з	Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно		6:30	до	Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні 6. а від 16. вер. до 30. цвіт. 1902 щоденно
	9:20	з	Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)		6:35	до	Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
8:40	9:50	з	Кракова (Відня, Берліна), Ясла, Ровадова		7:10	до	Тернополя, Бродів дворець головний
2:31	9:40	з	Чернівців, Букарешту		7:32	дворець	Підзамче
12:15	10:20	з	Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша		7:25	до	Сокала і Рави рускої
	10:20	з	Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Під.		7:52	до	Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і сьв.)
	10:02		на дв. голов.		9:30	до	Янова від 1. мая до 15. вересня
	3:12	з	Підволочиск Копичинець на дв. Підзамче	2:51	10:30	до	Чернівців і Іцкан
	3:35		на дворець головний		11:00	до	Кракова, Відня, Варшави
					11:10	до	Підволочиск, Бродів дв. головний
					11:32		дв. Підза.
					4:15	до	Кракова, Відня, Берліна, Самбора
					4:45	до	Брухович від 16. мая до 15. вер. шод.

ЗАМІТКА: Пору нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский рівнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівського. — В місті видають білети Ізди: звичайні білети агенція часописий Ст. І. Соколовського в пасажи Гавсмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всіякі інші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади Ізди і т. п. бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцьких ч. 5. в подвір'ю, сходи II, двері ч. 52.) в урядових годинах (8—3 а в сьвята 9—12).